

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystřické a soudců Mgr. Petra Pospíšila a JUDr. Kateřiny Mrázové, Ph.D., v právní věci žalobkyně: **M. P.** (dříve P.), zastoupené JUDr. Janem Havlíčkem, advokátem se sídlem Jihlava, Chlumova 1a, proti žalované **Kanceláři veřejného ochránce práv**, se sídlem Brno, Údolní 39, o žalobě proti rozhodnutí vedoucího Kanceláře veřejného ochránce práv ze dne 9. 5. 2013, č. j. PDCJ 1266/2013,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí vedoucího Kanceláře veřejného ochránce práv ze dne 9. 5. 2013, č. j. PDCJ 1266/2013, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** k dalšímu řízení žalované.
- II. Žalovaná **j e p o v i n n a** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 53 Kč, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího advokáta JUDr. Jana Havlíčka, se sídlem Jihlava, Chlumova 1a, IČ 64347443.
- III. Odměna advokáta JUDr. Jana Havlíčka, se sídlem Jihlava, Chlumova 1a, IČ 64347443, **se u r č u j e** částkou 12 342 Kč, která bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Brně do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a shrnutí obsahu rozhodnutí správních orgánů

[1] Dne 5. 4. 2013 žalobkyně požádala o nahlížení do spisu sp. zn. 6357/2012/VOP vedeného žalovanou ve věci podnětu žalobkyně týkajícího se postupu orgánů sociálně-právní ochrany (dále též „OSPOD“) – Městského úřadu Bruntál (dále též „městský úřad“) a Krajského úřadu Moravskoslezského kraje (dále též „krajský úřad“).

[2] Žalovaná žádost žalobkyně (o poskytnutí informací ze spisu) částečně odmítla rozhodnutím ze dne 16. 4. 2013, č. j. PDCJ 1044/2013, a to v rozsahu příloh, které se svým vyjádřením ze dne 28. 1. 2013 zaslal vedoucí odboru sociálních věcí krajského úřadu, tedy v rozsahu kopií spisů krajského úřadu sp. zn. SOC/53264/2011/Šou, SOC/6520/2012/Šou, SOC/1350/2012/Šou, a SOC/6551/2012/Šou. Žalovaná uvedla, že podle § 55 odst. 5 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění účinném pro projednávanou věc, nemá žalobkyně coby rodič, který byl zbaven rodičovské odpovědnosti v plném rozsahu, přístup ke spisové dokumentaci vedené příslušným OSPOD ke jménu jejích nezletilých dětí, přičemž informace z této dokumentace jí nemohou být poskytnuty ani prostřednictvím žalované. Dále žalovaná odkázala na § 11 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, podle něhož se neposkytují dokumenty nebo informace z nich plynoucí, jejichž původcem není veřejný ochránce práv ani nevznikly na základě jeho výzvy. Žalovaná dodala, že o poskytnutí předmětných informací může žalobkyně požádat přímo krajský úřad.

[3] Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně odvolání, v němž uvedla, že rodičovské odpovědnosti byla zbavena protiprávně, právo na rodinný život a právo na informace jako rodiče jí nelze odejmout.

[4] Vedoucí Kanceláře veřejného ochránce práv shora označeným rozhodnutím odvolání zamítl a rozhodnutí žalované potvrdil. V odůvodnění konstatoval, že Okresní soud v Bruntále rozsudkem ze dne 16. 8. 2010 zbavil žalobkyni rodičovské odpovědnosti k jejím nezletilým dětem V. a M. a zakázal jí s nimi styk. Tyto výroky potvrdil i odvolací soud – Krajský soud v Ostravě, rozsudkem ze dne 17. 2. 2012, který nabyl právní moci dne 11. 4. 2012. Nelze tak tvrdit, že žalobkyně byla rodičovské odpovědnosti zbavena protiprávně. Pravomocný rozsudek je platný a závazný. Žalobkyně je sice stále rodičem dotčených dětí, není již však oprávněna vykonávat rodičovskou odpovědnost, není zákonným zástupcem dětí. Dále odvolací orgán poukázal na § 55 odst. 5 zákona o sociálně-právní ochraně dětí, podle něhož žalobkyně nemá žádný přístup ke spisové dokumentaci vedené příslušným OSPOD ke jménu jejích nezletilých dětí ani k informacím v ní obsaženým. Tyto informace jí tak nemohou být poskytnuty ani prostřednictvím spisu vedeného žalovanou. Pokud jde o spisy krajského úřadu, tyto nevznikly v důsledku činnosti ochránce ani na základě jeho výzvy, ochránce je proto není oprávněn žalobkyni poskytnout podle § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím. Povinný subjekt poskytne pouze ty informace, které při plnění úkolů v rámci kontrolní, dozorové, dohledové nebo obdobné činnosti vznikly jeho činnostmi. S žádostí o nahlédnutí do předmětných spisů se žalobkyně může obrátit přímo na krajský úřad.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

[5] Proti rozhodnutí podala žalobkyně včas žalobu. Uvedla, že rodičovské odpovědnosti byla státním aparátem zbavena nezákonně a protiprávně. Právo na rodinný život a právo na informace jako rodiče jí nelze odejmout.

[6] Žalobkyně namítala u Evropského soudu pro lidská práva (dále též „ESLP“) porušení svého práva na respektování rodinného života dle článku 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.; dále též „Úmluva“), neboť státní orgány nepřijaly dostatek opatření k umožnění jejího styku s nezletilými dětmi, v důsledku čehož je po dobu několika let od dětí zcela odloučena. Rozsudkem ze dne 20. 12. 2011 (ve věci *P. proti České republice*, stížnost č. 40094/08) dal ESLP žalobkyni zapravdu. Shledal, že Česká republika hrubým způsobem porušila právo na rodinný život žalobkyně v opatrovnické kauze jejích nezletilých dětí. Zejména v souvislosti s délkou daného řízení totiž české orgány nepřijaly všechna potřebná opatření, která od nich bylo možné rozumně očekávat, právo žalobkyně na respektování jejího rodinného života tak nebylo chráněno účinným způsobem. ESLP, který netrval na vyčerpání opravných prostředků v České republice, současně žalobkyni přiznal náhradu utrpěné nemajetkové újmy a náhradu účelně vynaložených nákladů řízení.

[7] Následně ovšem odvolací Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 17. 2. 2012 potvrdil rozsudek Okresního soudu v Bruntále ze dne 16. 8. 2010, a nerespektoval tak zmiňovaný rozsudek ESLP ze dne 20. 12. 2011.

[8] Přistoupením k Úmluvě se Česká republika dle jejího čl. 46 odst. 1 zavázala, že se bude řídit konečnými rozsudky ESLP ve všech sporech, jichž je stranou. Tím byla deklarována závaznost rozhodnutí ESLP v jednotlivé věci jako vlastnost „*res iudicata*“ těchto rozhodnutí. Ústavní závazek provádět rozhodnutí ESLP potvrdil i Ústavní soud. Česká republika musí dodržovat závazky, které pro ni vyplývají z mezinárodního práva. Podle čl. 10 Ústavy České republiky jsou vyhlášeny mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, součástí právního řádu a mají aplikační přednost před vnitrostátním právem. Závaznost rozsudku ESLP proto nelze zpochybňovat. Z toho plyne, že vydáním předmětného rozsudku Krajského soudu v Ostravě došlo k porušení mezinárodního závazku České republiky a tím i k porušení Ústavy. Pochybení odvolacího soudu v podobě opomenutí aplikace judikatury ESLP může ve svých důsledcích vést až k porušení základního práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, čl. 6 odst. 1 Úmluvy, eventuálně příslušného dotčeného základního práva Úmluvy, a též čl. 1 odst. 2 Ústavy.

[9] Žalobkyně poukázala také na tzv. Radbruchovu formuli a dovodila z ní, že pokud je rozhodnutí soudu v extrémním rozporu se spravedlností, pak nemá žádnou váhu a nemá k němu být přihlíženo a mělo by být rozhodnuto *contra legem* v souladu se spravedlností. Na základě uvedeného žalobkyně požadovala, aby soud nepřihlížel k rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 2. 2012 a naopak rozhodl se zřetelem na předmětný rozsudek ESLP ze dne 20. 12. 2011.

[10] S ohledem na shora uvedené žalobkyně navrhla, aby soud rozhodnutí vedoucího Kanceláře veřejného ochránce práv ze dne 9. 5. 2013 zrušil a uložil žalované povinnost poskytnout žalobkyni informace z kopií spisů krajského úřadu.

III. Vyjádření žalované k žalobě

[11] Ve vyjádření k žalobě žalovaná v první řadě popsala průběh správního řízení. K uplatněným žalobním bodům pak uvedla, že ESLP se v dotčeném rozsudku nevyslovil k otázce, zda měla být žalobkyni ponechána rodičovská odpovědnost k jejím nezletilým dětem. ESLP v bodu 64 spíše naznačuje, že s ohledem na dobu, po kterou žalobkyně není s dětmi v kontaktu, nepovažuje obnovu jejich vzájemných citových vazeb za prakticky proveditelnou. Požadavek žalobkyně, aby správní soud nebral zřetel na pravomocná rozhodnutí českých soudů a rozhodoval se zřetelem k rozsudku ESLP, je tak neopodstatněný. Navíc dle § 159a odst. 3, 4 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též o. s. ř.), jsou pravomocná rozhodnutí soudu o zbavení rodičovské odpovědnosti závazná pro každého, tedy i pro žalovanou při vyřizování žádosti o informace. Vedle toho se podle § 55 odst. 5 *in fine* zákona o sociálně-právní ochraně dětí na nahlížení do spisové dokumentace vedené podle tohoto zákona nevztahuje zákon o svobodném přístupu k informacím.

[12] S ohledem na výše uvedené žalovaná navrhl, aby soud žalobu zamítl.

IV. Replika žalobkyně k vyjádření žalované

[13] V replice ze dne 3. 2. 2014 žalobkyně nad rámec již dříve uplatněné argumentace konstatovala, že podle čl. 8 Úmluvy mají státní orgány povinnost uplatnit všechny dostupné prostředky k zachování rodinné vazby mezi rodičem a dítětem. Toto právo nebylo dle rozsudku ESLP chráněno účinným způsobem. Ačkoliv se ESLP nevyslovil k otázce, zda by měla být žalobkyni rodičovská odpovědnost k jejím nezletilým dětem ponechána či nikoliv, nevyplývá z toho právní závěr, že rozhodnutí vnitrostátního soudu je zákonné. Naopak z rozsudku ESLP je zřejmé, že vnitrostátní orgány v dané věci porušily povinnosti. Žalovaná bod 64 rozsudku ESLP vytrhla z kontextu. Žalobkyni nelze přičítat, že nemohla věnovat svojí péči dětem a že jejich vztah doznal možná nenapravitelných křivd. Z rozsudku ESLP lze naopak dovodit, že se tak stalo vinou tuzemských orgánů.

[14] Dále žalobkyně uvedla, že Česká republika je vázána mezinárodním právem, které má přednost i před ustanovením § 159a o. s. ř. Mezinárodní závazky stojí nad státem, což platí analogicky i pro vztah mezinárodních a vnitrostátních rozhodnutí. Rozhodl-li tedy ESLP o nezákonnosti rozhodnutí, kterým byla žalobkyně zbavena rodičovské odpovědnosti, je takové rozhodnutí závazné pro všechny soudy a orgány veřejné moci na území České republiky.

V. Posouzení věci Krajským soudem v Brně

[15] Zdejší soud přezkoumal v mezích žalobních bodů napadené rozhodnutí vedoucího Kanceláře veřejného ochránce práv, jakož i předcházející rozhodnutí žalované včetně řízení předcházejících jejich vydání, a shledal, že žaloba **je důvodná**. Vzhledem k § 51 odst. 2 ve spojení s § 76 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též s. ř. s.) přitom rozhodl bez jednání.

[16] V daném případě žalobkyně učinila předmětem soudního přezkumu otázku nahlížení do spisu veřejného ochránce práv (dále též „ochránce“), resp. do spisu jiného správního orgánu předloženého ochránci.

[17] Jak vyplynulo ze spisu žalované, dne 12. 10. 2012 žalobkyně podala ochránci do protokolu podnět ohledně postupu Krajského úřadu Moravskoslezského kraje při vyřizování stížností žalobkyně směřujících vůči OSPOD – Městskému úřadu Bruntál a týkajících se způsobu hájení práv dětí žalobkyně, chování pracovnice OSPOD, vystupování pracovníků OSPOD v rámci odvolacího řízení vedeného Krajským soudem v Ostravě; dále si žalobkyně stěžovala na to, že krajský ani městský úřad neberou v potaz rozsudek ESLP.

[18] Dne 29. 11. 2012 ochránce vyzval krajský úřad k vyjádření se k námitkám žalobkyně, k zaslání kopie relevantní části spisové dokumentace dokladující kroky krajského úřadu v dané záležitosti a k podání případných dalších, pro věc podstatných, informací. Krajský úřad se k podnětu žalobkyně vyjádřil přípisem ze dne 28. 1. 2013, č. j. MSK 158959/2012, sp. zn. SOC/40402/2012/Šou, jehož přílohou učinil kopie svých spisů sp. zn. SOC/53264/2011/Šou, SOC/6520/2012/Šou, SOC/1350/2012/Šou, a SOC/6551/2012/Šou.

[19] Dne 28. 2. 2013 žalobkyně formou e-mailové zprávy požádala ochránce o možnost konfrontovat materiály poskytnuté krajským úřadem, a to z důvodu jejich zatajování. Posléze se žalobkyně dne 13. 3. 2013 dostavila k ochránci, aby porovнала obsah listin, neboť měla za to, že se ochránci dostává neúplná dokumentace. Dne 5. 4. 2013 žalobkyně formou e-mailové zprávy požádala o nahlížení do spisu. Téhož dne se za tímto účelem dostavila k ochránci. Bylo jí sděleno, že podklady ze spisu (komunikace mezi ochráncem a žalobkyní a vyjádření krajského úřadu) budou žalobkyni do týdne zaslány, u ostatních listin žalobkyně požádala o sdělení důvodů znemožňujících jejich poskytnutí. Dne 10. 4. 2013 žalobkyně telefonicky kontaktovala příslušnou pracovníci žalované, která jí sdělila, že nahlížení do spisu není možné, neboť jsou v něm citlivé informace ze spisové dokumentace Om dětí, do níž není oprávněna nahlížet, a dále citlivé osobní údaje třetích osob. Téhož dne se žalobkyně dostavila k ochránci.

[20] V reakci na výše uvedené žalovaná zaslala žalobkyni *Sdělení k žádosti o poskytnutí informace a rozhodnutí o částečném odmítnutí žádosti* ze dne 16. 4. 2013, č. j. PDCJ 1044/2013, s přílohami. Uvedla, že žalobkyni poskytuje ve sdělení konkretizované kopie písemností ze spisu vedeného ochráncem pod sp. zn. 6357/2012/VOP/PŠ (šlo o písemnosti dokládající komunikaci mezi žalobkyní a pracovníky žalované, a vyjádření krajského úřadu ze dne 28. 1. 2013), a specifikovala písemnosti, které žalobkyni neposkytl, neboť žalobkyně je již měla k dispozici (sama je učinila přílohami svých podání). Dále s odkazem na § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím a § 55 odst. 5 zákona o sociálně-právní ochraně dětí rozhodla, že kopie spisů krajského úřadu sp. zn. SOC/53264/2011/Šou, SOC/6520/2012/Šou, SOC/1350/2012/Šou, a SOC/6551/2012/Šou, které ochránci zaslal krajský úřad coby přílohy ke svému vyjádření ze dne 28. 1. 2013, žalobkyni poskytnuty nebudou.

[21] Pokud jde o odvolání žalobkyně proti rozhodnutí žalované, jakož i odůvodnění rozhodnutí odvolacího orgánu, postačí odkázat na rekapitulaci jejich obsahu uvedenou v části I. tohoto rozsudku.

[22] K uvedenému je v první řadě nutno uvést, že žalovaná postupovala správně, pokud ohledně žádosti žalobkyně do spisu ochránce aplikovala zákon o svobodném přístupu k informacím (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 2 As 58/2007-52, publ. pod č. 1586/2008 Sb. NSS; rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

[23] Žalobkyně v žalobě obecně brojila proti závěru žalované odmítnout žalobkyni poskytnutí kopií spisů krajského úřadu předložených žalované. K tomu je třeba v první řadě uvést, že žalovaná v této souvislosti nemohla aplikovat § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím. Řečeno slovy tohoto ustanovení: žalovaná požadované informace (spisy krajského úřadu) získala od třetí osoby (krajského úřadu) v rámci činnosti kontrolního, dozorového či dohledového typu prováděné na základě zvláštního právního předpisu (zákona č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů), podle kterého se na ně vztahuje povinnost mlčenlivosti (§ 7 zákona č. 349/1999 Sb.). Mohlo by se tudíž zdát, že všechny zákonné podmínky zde byly splněny. Pro danou věc je ovšem klíčový výklad pojmu „třetí osoba“. Je-li totiž onou třetí osobou povinný subjekt ve smyslu § 2 zákona o svobodném přístupu k informacím, nelze dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2013, č. j. 2 As 66/2013–77, ve věci „*ALOFY s. r. o.*“, ustanovení § 11 odst. 3 téhož zákona pro odepření poskytnutí informací využít (Nejvyšší správní soud k tomu mimo jiné uvedl, že „*[o]pačný závěr by byl v rozporu s účelem a smyslem právní úpravy poskytování informací, neboť disponují-li dva povinné subjekty stejnými informacemi, je nepochybně bezvýznamné, na který z nich se žadatel obrátí se žádostí o jejich poskytnutí*“). Skutečnost, že krajský úřad je povinným subjektem dle § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím, je přitom nepochybná.

[24] Žalobní argumentaci poukazující na nemožnost aplikace § 55 odst. 5 zákona o sociálně-právní ochraně dětí žalovanou pak žalobkyně postavila zejména na tom, že rozsudky českých soudů o zbavení rodičovské odpovědnosti jsou protiprávní a v rozporu s rozsudkem ESLP v její věci. Při striktně formálním pohledu by soud musel dospět k závěru o nedůvodnosti předmětného žalobního bodu, neboť se ztotožnil se závěrem žalované, že žalobkyně byla při nahlášení do spisu rodičem, kterému nenáležela rodičovská odpovědnost (viz níže).

[25] Takový izolovaný přístup by však byl ze strany soudu projevem čirého formalizmu. Při utváření názoru soudu na otázku aplikace předmětného ustanovení žalovanou totiž není možné, aby soud zcela odhlédl od obsahu správního spisu, tedy konkrétně od otázky, zda použití § 55 odst. 5 zákona o sociálně-právní ochraně dětí žalovanou bylo za daných skutkových okolností přiléhavé. Současně soud musel mít na paměti, že předmětem sporu bylo odmítnutí poskytnutí dotčených spisů krajského úřadu na základě tohoto ustanovení, žalobkyně se tedy nutně v otázce obsahu těchto spisů ocitla v určitém informačním deficitu, který mohl mít vliv na možnost její žalobní argumentace.

[26] Rozhodnutí žalované i odvolacího orgánu jsou z hlediska aplikace § 55 odst. 5 zákona o sociálně-právní ochraně dětí nepřezkoumatelná. V odůvodnění obou rozhodnutí chybí v první řadě úvaha správních orgánů o povaze spisů předložených krajským úřadem, tedy zhodnocení, zda se jedná o spisy, do nichž lze žalobkyni znemožnit nahlédnutí paušálním způsobem, v daném případě na základě § 55 a § 56 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

[27] Ustanovení § 55 odst. 5 zákona o sociálně-právní ochraně dětí upravuje nahlížení do spisové dokumentace vedené o dítěti obecním úřadem obce s rozšířenou působností (jedná se o tzv. spisy rejstříku Om), odstavec 4 téhož paragrafu pak stanoví režim „dalších písemností tvořících podklad pro zpracování spisové dokumentace“. V případě příloh poskytnutých v dané věci krajským úřadem je však *prima vista* zřejmé, že se o spisy tohoto typu nejedná. Ve všech čtyřech případech totiž šlo o spisy krajského, nikoli městského úřadu.

[28] Podle § 56 zákona o sociálně-právní ochraně dětí pro vedení záznamů o dítěti jinými orgány sociálně-právní ochrany a o nakládání se spisovou dokumentací obecního úřadu obce s rozšířenou působností těmito orgány platí § 55 obdobně. V dané věci nicméně z ničeho neplyne, že by bylo nakládáno s příslušnou spisovou dokumentací Městského úřadu Bruntál. Současně o všech čtyřech předmětných spisech krajského úřadu nelze *en bloc* konstatovat, že by sloužily pro vedení záznamů o dětech žalobkyně krajským úřadem. Již z pouhého nahlédnutí do kopií těchto spisů je zřejmé, že tři z nich jsou spisy vedenými na základě stížností, žádostí či podnětů žalobkyně, a obsahují tak řadu písemností, které byly žalobkyni již dříve dostupné (např. kopie spisu sp. zn. SOC/1350/2012/Šou obsahuje podání žalobkyně ze dne 28. 12. 2011, veřejně dostupné prohlášení Ministerstva spravedlnosti ze dne 20. 12. 2011 ohledně rozsudku ESLP ve věci *P. proti České republice*, a odpověď krajského úřadu žalobkyni ze dne 12. 1. 2012). Ostatně krajský úřad v rámci svého vyjádření k podnětu žalobkyně ze dne 28. 1. 2013 ani neuváděl, že do přiložených kopií spisů nemůže žalobkyně nahlížet dle výše uvedených ustanovení.

[29] Zároveň nelze dospět k závěru, že tyto spisy nelze jako celek poskytnout žalobkyni z důvodu, že by mohly obsahovat informace, na něž se vztahuje zákaz nahlížení ve smyslu § 55 odst. 5 zákona o sociálně-právní ochraně dětí. Tato argumentace by samozřejmě za určitých okolností mohla být na místě, neboť účelem § 55 odst. 5, 6 zákona o sociálně-právní ochraně dětí plynoucím z upřednostnění ochrany zájmů dítěte je striktní utajení informací uvedených ve spisové dokumentaci, resp. možnost jejich zpřístupnění pouze určitým osobám a za určitých podmínek. Jinými slovy řečeno, pochází-li konkrétní informace ze spisové dokumentace vedené o dítěti, zachovává si svoji kvalitu a tudíž i ochranu dle uvedených ustanovení i tehdy, stane-li se součástí spisu jiného (např. dozorového) orgánu. Z tohoto důvodu by žalovaná v případě žádosti o nahlédnutí do spisové dokumentace vedené o dítěti, jež jí byla předložena jiným orgánem, mohla přistoupit k přímé aplikaci § 55 zákona o sociálně-právní ochraně dětí minimálně coby speciálního důvodu vylučujícího poskytnutí informace dle zákona o svobodném přístupu k informacím (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2010, č. j. 1 As 28/2010-86, publ. pod č. 2128/2010 Sb. NSS; v nyní souzené věci je nutno zohlednit specifickou povahu žalované a právní režim nahlížení do spisu ochránce).

[30] V takovém případě, tedy v situaci, kdy se nejedná o spis podléhající paušálnímu zákazu zpřístupnění v něm obsažených informací určitým osobám ve smyslu § 55 a § 56 zákona o sociálně-právní ochraně dětí, přesto však takové informace alespoň potenciálně obsahující, musí správní orgán v rozhodnutí o odmítnutí žádosti o nahlížení do spisu (poskytnutí informace) odůvodnit, do kterých konkrétních podkladů a z jakého důvodu nahlížení odpírá, přičemž toto odůvodnění je třeba formulovat tak, aby bylo na jedné straně přezkoumatelné, na druhé straně však aby nezasáhlo do zákonem chráněných zájmů, zejména do ochrany zájmů dotčeného dítěte. Takové zhodnocení však v odůvodnění obou rozhodnutí taktéž chybí.

[31] V dosavadním řízení tak nebyly dostatečně objasněny důvody, pro které žalovaná odepřela žalobkyni poskytnutí informací obsažených ve spisech předložených krajským úřadem. Nebylo tak postaveno najisto, zda ve vztahu k žalobkyni byly ohledně těchto písemností splněny zákonné podmínky pro odmítnutí jejich poskytnutí (vyloučení z nahlížení). S obecnými a paušalizujícími odůvodněními rozhodnutí žalované i odvolacího orgánu se tak nelze spokojit, protože soud rozhodnutí odvolacího orgánu zrušil pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů dle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[32] Přes shledanou nepřezkoumatelnost žalobou napadeného rozhodnutí se soud vzhledem k možnému použití § 55 odst. 5 zákona o sociálně-právní ochraně dětí při novém rozhodování odvolacího orgánu zabýval i argumentací žalobkyně ohledně nezákonnosti rozsudků českých soudů týkajících se zbavení rodičovské odpovědnosti žalobkyně. Jak soud naznačil již výše, v této otázce se ztotožnil se závěry žalované uvedenými k této problematice v rozhodnutí odvolacího orgánu, resp. ve vyjádření k žalobě. Zde je podstatné, že ESLP se zabýval postupem a průtahy českých orgánů před vydáním konečného rozhodnutí a naopak nijak nehodnotil obsah rozsudku Okresního soudu v Bruntále ze dne 16. 8. 2010 (viz zejména body 59. až 64. rozsudku ESLP). Stejně tak nemohl mít závěr ESLP o porušení čl. 8 Úmluvy vliv na rozsudek odvolacího Krajského soudu v Ostravě, který potvrdil výrok okresního soudu o zbavení žalobkyně rodičovské odpovědnosti. Z těchto důvodů a též s ohledem na způsob rozhodování ESLP nelze hovořit ani o porušení mezinárodních závazků České republiky. V daném případě se Česká republika v souladu s čl. 46 odst. 1 Úmluvy řídila předmětným rozsudkem ESLP, akceptovala, že došlo k porušení čl. 8 Úmluvy tím, že právo žalobkyně na respektování rodinného života nebylo účinným způsobem chráněno, a vyplatila žalobkyni peněžitou náhradu za utrpěnou nemajetkovou újmu a náhradu nákladů řízení. Dokud nedojde k formálnímu či materiálnímu zrušení dotčených rozsudků Okresního soudu v Bruntále a Krajského soudu v Ostravě, jsou tyto vzhledem k § 159a o. s. ř. závazné.

[33] Za této situace je též krajně nepřiléhavý odkaz žalobkyně na právně-filozofický koncept Gustava Radbrucha o napětí mezi spravedlností a právní jistotou.

VI. Závěr a náklady řízení

[34] Z výše uvedených důvodů soud shledal napadené rozhodnutí odvolacího orgánu nezákonným. Proto jej zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1, 4 s. ř. s.). V něm bude žalovaná vázána právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

[35] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.

[36] Žalobkyně dosáhla v řízení o žalobě plného úspěchu, a proto má právo na náhradu nákladů řízení vůči žalované. Přes výzvu soudu nebyla ze strany žalobkyně jí požadovaná náhrada nákladů řízení specifikována. Soud tak žalobkyni účelně vynaložené náklady zjistil ze soudního spisu a přiznal jí náklady spočívající v poštovním ve výši 53 Kč. K zaplacení této náhrady soud určil přiměřenou lhůtu.

[37] Žalobkyni byl pro řízení před soudem ustanoven zástupcem advokát JUDr. Jan Havlíček (usnesení ze dne 11. 10. 2013, č. 1. 50); v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Výše odměny a náhrady hotových výdajů ustanoveného advokáta byla stanovena podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). V daném případě se jednalo o tři úkony právní služby (první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, žaloba a replika) a tři režijní paušály, tedy ve výši 3 x 3 100 Kč, a 3 x 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. b), d), § 13 odst. 3 advokátního tarifu], tedy celkem 10 200 Kč. Protože ustanovený advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se nárok vůči státu o částku 2 142 Kč, odpovídající dani, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Celkem tedy ustanovenému advokátovi přísluší 12 342 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu krajského soudu v přiměřené lhůtě.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 26. května 2015

JUDr. Zuzana Bystřická, v.r.
předsedkyně senátu